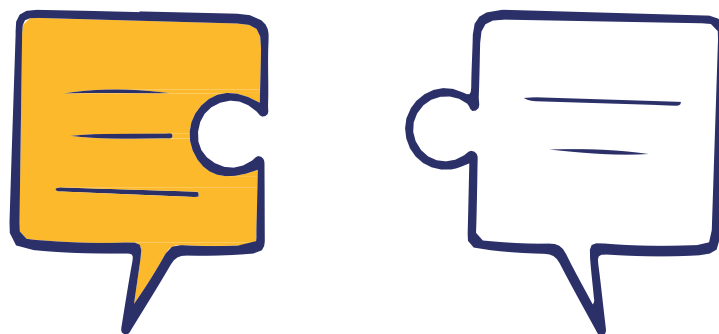

Gofod Creadigol fel Catalydd ar gyfer Adeiladu Cyfoeth Cymunedol

Eilish Victoria, Prifysgol Dundee

Astudiaeth Achos Ymarferydd Arloesi Cymunedol

© 2026. Mae'r gwaith hwn wedi'i drwyddedu o dan CC BY-NC-SA 4.0

Am ragor o wybodaeth am Cymunedau
Creadigol AHRC ewch i
www.creativecommunities.uk

Mae Cymunedau Creadigol yn cael ei
ariannu gan Gyngor Ymchwil y Celfyddydau
a'r Dyniaethau y DU (Cytundeb Grant Rhif
AH/X001555/1) a'i gynnal ym Mhrifysgol
Northumbria, y DU.

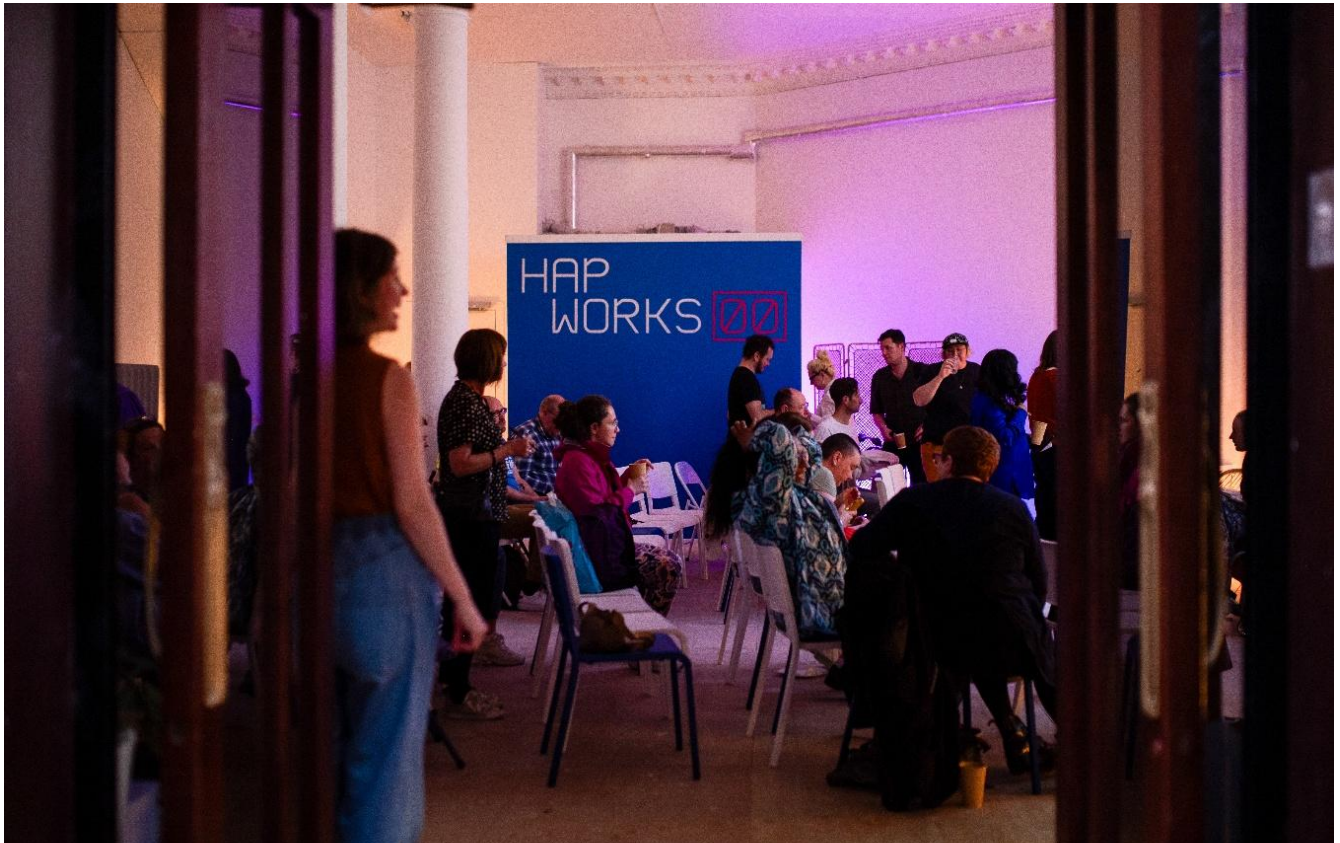
Crynodeb

Wrth i'r Alban geisio gwireddu uchelgeisiau'r [Ddeddf Adeiladu Cyfoeth Cymunedol \(CWB\)](#) newydd, nid yw'r rôl y gall creadigrwydd a diwylliant ei chwarae wrth gyflawni'r ddeddf wedi'i chydabod yn llawn eto. Er mwyn manteisio ar y cyfle hwn, mae angen i gymunedau creadigol gael mynediad at ofod hirdymor i gyflawni Adeiladu Cyfoeth Cymunedol ar waith a chwarae rhan flaenllaw yn y trawsnewidiad teg o'n heconomi a'n lleoedd.

Yn Dundee a ledled yr Alban, mae diffyg gofod creadigol diogel, hirdymor yn atal hyn ar hyn o bryd.

Nod yr ymchwil hon oedd cychwyn y partneriaethau sydd eu hangen i feithrin ecosystem newydd o ofodau creadigol yn Dundee, gan ddatgloi lle i artistiaid, dylunwyr, gwneuthurwyr, perfformwyr a datblygwyr gemau greu, cydweithio a rhannu gwaith; busnesau creadigol i dyfu; a chymunedau i ymgynnull, dychmygu a gweithredu.

Gan adeiladu ar waith blaenorol dan arweiniad y gymuned drwy [brosiect Hapworks](#) Creative Dundee, ac arbenigedd gan Duncan o Dasglu Gofod Coleg Celf a Dylunio Coleg Jordanstone, canolbwyntiodd yr ymchwil hon ar y partneriaethau ledled y ddinas a'r eiriolaeth genedlaethol sy'n angenrheidiol i ddylanwadu ar newid strategol hirdymor ar lefel genedlaethol ddatganoledig.

Hapworks_00 was a pilot creative coworking and event space occupying and animating a vacant unit at 7 Castle Street in Dundee City Centre from February 2024 to June 2025. Image Credit: Holly Quinn.

Cyflwyniad

Mae gan Dundee enw da fel dinas greadigol ac mae'n adnabyddus am ddefnyddio diwylliant fel sbardun ar gyfer adfywio'r ddinas-ranbarth a chefnogi talent creadigol trwy ei sefydliadau academiaidd. Mae'r diwydiannau creadigol a digidol yn [brif ysgogydd hunaniaeth economaidd, gymdeithasol a diwylliannol y ddinas](#), ac mae Dundee wedi cael ei chydabod fel un o 12 [clwstwr creadigol potensial uchel](#) ac unig Ddinas Dylunio UNESCO y DU.

Er gwaethaf hyn, mae diffyg mynediad at ofod fforddiadwy a chynaliadwy yn parhau i fod yn rhwystr sylweddol i dwf cymunedau creadigol Dundee. [Canfu ymchwil gan Creative Dundee](#) fod 96% wedi cael trafferth dod o hyd i le i gynhyrchu gwaith tra bod 59% wedi ystyried gadael y ddinas yn benodol oherwydd y diffyg capasiti hwn.

Mae ymarferwyr creadigol, gweithwyr llawrydd, busnesau creadigol a chymunedau yn hanfodol i wydnwch economaidd, cydlyniant cymdeithasol ac adfywiad teg dinasoedd fel Dundee. Er mwyn gwireddu eu potensial, rhaid inni fuddsoddi mewn ecosystem o ofodau creadigol sy'n galluogi adeiladu rhwydweithiau, datblygu sgiliau, meithrin cydweithio a galluogi arloesedd.

Mae fy ngwaith fel Ymarferydd Arloesi Cymunedol yn awgrymu bod hyn yn digwydd pan fydd cymunedau creadigol, sefydliadau angor a'r sector preifat yn dod at ei gilydd mewn partneriaeth i ddarparu'r seilwaith creadigol hanfodol sy'n angenrheidiol i gefnogi twf cynhwysol, adeiladu cyfoeth cymunedol a chydlyniant cymdeithasol.

V&A Dundee

Cyd-destun Ymchwil

Mae Adeiladu Cyfoeth Cymunedol yn ddull economaidd newydd gan Lywodraeth ddatganoledig yr Alban sy'n ceisio creu'r amodau ar gyfer cynhyrchu a chadw cyfoeth yn lleol, gan greu a chydaddoli cyfleoedd i bobl a lleoedd lleol. Pasiwyd y Bil Adeiladu Cyfoeth Cymunedol yn unfrydol gan Senedd yr Alban ym mis Mawrth 2026. Ei huchelgais yw i'r Alban ddod y wlad gyntaf i weithredu CWB ar raddfa genedlaethol. Mae gan Lywodraeth yr Alban 18 mis bellach i roi canllawiau i awdurdodau lleol ar sut y gellid gweithredu CWB ar draws 5 piler: Perchnogaeth Gynhwysol, Gwariant, Cyllid, Gweithlu, a Thir ac Eiddo. Mae cyllidwr celfyddydau cenedlaethol yr Alban, Creative Scotland, wedi'i enwi yn y Bil fel un o'r cyrff cyhoeddus allweddol i ymgynghori ag ef wrth ddatblygu canllawiau CWB, gan roi troedle statudol i ddiwylliant yn fframwaith CWB.

Mae gan 32 Awdurdod Lleol yr Alban dair blynedd yr un i sefydlu partneriaethau cynllunio lleol a fydd yn cynhyrchu cynlluniau gweithredu lleol neu ranbarthol CWB, gan nodi mesurau i'w gweithredu i gefnogi trawsnewid ar draws y pum piler. Mae'r dull datganoledig hwn yn nodweddiadol o sut mae strategaethau cenedlaethol gan Lywodraeth yr Alban yn cael eu trosglwyddo i Awdurdodau Lleol. Ymddiriedir ynddynt i arwain datblygiad dulliau seiliedig ar le sy'n diwallu anghenion, cyfleoedd a heriau eu cyd-destun lleol orau, sy'n amrywio'n sylweddol rhwng gwahanol ardaloedd awdurdodau lleol yn yr Alban.

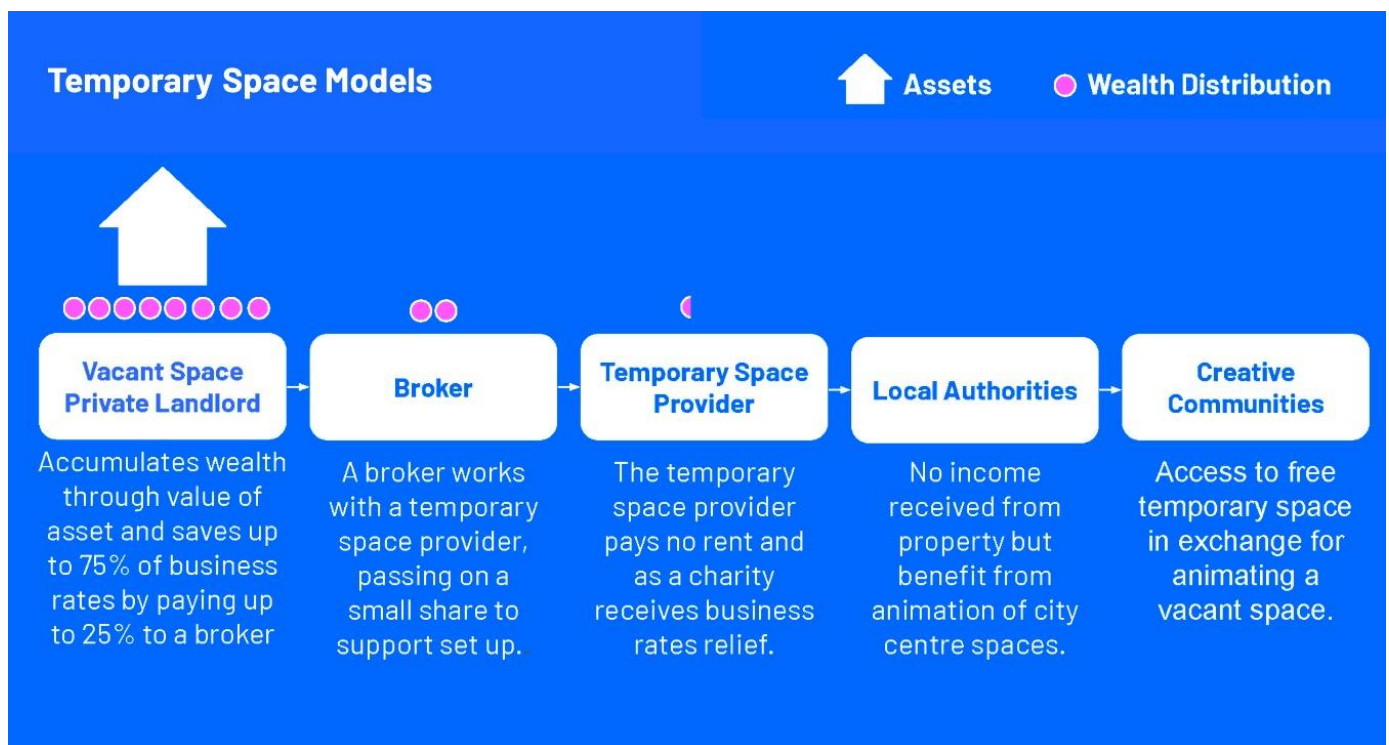
Mae cymunedau creadigol [eisoedd yn dangos arfer gorau ar draws pob un o bum piler CWB](#) ac mae ganddynt y potensial i helpu'r Alban i wireddu ei huchelgeisiau CWB. Wedi'u gwreiddio'n ddwfn yn eu lle yn aml, gall cymunedau creadigol sy'n cynnwys partneriaid traws-sector sy'n seiliedig ar le eiriol dros a dangos manteision lluosogydd dull CWB. Fodd bynnag, i wneud hyn, mae angen seilwaith gofod creadigol gwell.

Mae [Strategaeth Ddiwylliant ar gyfer yr Alban](#) yn pwysleisio diwylliant fel budd cyhoeddus, gan gydnabod ei rôl mewn llesiant a gwydnwch cymunedol, nid yn ased diwydiant neu dwristiaeth yn unig. Yn gynyddol, mae buddsoddiad diwylliannol gan Lywodraeth yr Alban hefyd yn ceisio bod o fudd i bobl a lleoedd lleol. Dyma lle mae dull CWB a dull datganoledig yr Alban o ymdrin â diwylliant wedi'u halinio ond nid yw hyn wedi cyrraedd ei botensial llawn. Er mwyn cyfuno'r ddau ddull hyn yn ystyrlon, mae angen cydnabod sefydliadau diwylliannol fel angoriau cymunedol pwysig yn hytrach na dim ond derbynwyr grantiau, gyda buddsoddiad mewn diwylliant yn cael ei ystyried yn rhywbeth sy'n cynhyrchu cyfoeth lleol a seilwaith diwylliannol yn cael ei gydnabod fel seilwaith bob dydd.

Ochr yn ochr â datblygiadau mewn CWB, mae dinasoedd yr Alban yn cael eu gorfodi i ailddychmygu canol eu dinasoedd oherwydd dirywiad manwerthu a chyfraddau gwag

cynyddol. Mae llawer o awdurdodau lleol yn yr Alban, gan gynnwys Cyngor Dinas Dundee, wedi gweithredu ardrethi busnes eiddo gwag, gan godi ardrethi busnes masnachol ar landlordiaid eiddo gwag ar ôl i'w heiddo fod yn wag am fwy na chwe mis mewn ymgais i weithredu unedau gwag.

Ers 2020, mae [darparwyr gofod dros dro](#) wedi elwa o hyn ac maen nhw bellach yn ffurfio'r model gofod creadigol mwyaf amlwg yn yr Alban. Mae'r darparwyr dros dro hyn yn gweithio gyda landlordiaid eiddo gwag i sicrhau lle cost isel tymor byr i gymunedau creadigol, fel arfer mewn mannau manwerthu a swyddfeydd gwag yng nghanol dinasoedd. Er bod hyn yn darparu lle creadigol hygyrch i rai, mae'n bennaf o fudd i landlordiaid preifat, yn cynhyrchu refeniw treth cyfyngedig i awdurdodau lleol ac nid yw'n darparu lleoedd cynaliadwy i gymunedau creadigol y gallant fuddsoddi ynddynt nac asedau hirdymor y gallant eu defnyddio i gronni a chadw cyfoeth cymunedol.

Mae'r diagram hwn yn dangos sut mae cyfoeth ac asedau'n cael eu dosbarthu ymhlith landlordiaid preifat, broceriaid, darparwyr gofod dros dro, awdurdodau lleol a chymunedau creadigol mewn modelau gofod yn y cyfamser. Ffynhonnell: Eilish Victoria.

Os yw Llywodraeth yr Alban am gyflawni amcanion ei Bil Adeiladu Cyfoeth Cymunedol, rhaid iddi ddatblygu modelau newydd sy'n rhoi'r adnoddau, y rhwydweithiau a'r polisi i'r sector creadigol i adeiladu'r capasiti sy'n seiliedig ar le sydd ei angen i ddatgloi twf cymdeithasol, diwylliannol ac economaidd cynhwysol.

Arloesi Cymunedol

Roedd fy rôl fel CIP wrth wraidd cymuned creadigol draws-sector Dundee, gan gynnull partneriaid y ddinas ac ymarferwyr creadigol gyda chynrychiolwyr cenedlaethol o dimau [Adeiladu Cyfoeth Cymunedol](#) a [Diwylliant](#) Llywodraeth yr Alban, [Creative Scotland](#), [CLES](#), [Community Enterprise](#), [Social Enterprise Scotland](#), a [Improvement Service and Community Land Scotland](#).

Nod fy ymchwil oedd:

- **Datgloi llwybrau gofod creadigol** drwy ddangos y ffyrdd y mae cymunedau creadigol yn ymgorffori ac yn cefnogi Adeiladu Cyfoeth Cymunedol.
- **Dyfnhau dealltwriaeth o seilwaith gofod creadigol presennol Dundee**, gan weithio gyda chymunedau creadigol lleol i nodi asedau presennol, cael mynediad at heriau, a chyfleoedd ar gyfer creu lleoedd diwylliannol.
- **Archwilio a chofnodi modelau datblygu gofod creadigol ar lawr gwlad sy'n seiliedig ar le**, trwy deithiau ymchwil sy'n ymwilwio i'r amodau diwylliannol, cymdeithasol a pholisi sy'n galluogi adfywio cynaliadwy, dan arweiniad y gymuned.
- **Meithrin gallu a chydweithio traws-sector** drwy sefydlu Cynulliad Gofod Creadigol sy'n dwyn ynghyd randdeiliaid academiaidd, dinesig, creadigol a'r sector eiddo i ddatblygu strategaethau a rennir ar gyfer seilwaith diwylliannol teg.
- **Cefnogi adfywio diwylliannol hirdymor, dan arweiniad y gymuned, trwy gyfnewid gwybodaeth ac eiriolaeth**, gan ddefnyddio digwyddiadau, gweithdai a phlatfformau digidol i ymhelaethu ar leisiau ymarferwyr creadigol a dylanwadu ar newid systemau.
- **Cynhyrchu a rhannu mewnwelediadau sy'n cael eu harwain gan ymchwil drwy astudiaeth achos, papur polisi a phodlediad**, gan drosi canfyddiadau prosiectau yn argymhellion ymarferol ar gyfer llunwyr polisi, cyllidwyr ac arweinwyr diwylliannol datganoledig lleol a chenedlaethol.

Gweithgareddau Ymchwil:

Cynulliadau Gofod Creadigol

Yn Dundee, mae diffyg lle creadigol wedi cael ei gydnabod fel rhwystr i gyflawni strategaeth ddiwylliannol y ddinas [Dundee: A Creative City \(2024-2034\)](#). Aeth ein hymchwil i'r afael â'r rhwystr hwn drwy sefydlu a chynnull cyfres newydd o Gynulliadau Gofod Creadigol. Nod y cynulliadau chwarterol hyn oedd sefydlu rhwydwaith o ymarferwyr creadigol a sefydliadau sy'n seiliedig ar le a allai gychwyn cydweithrediadau traws-sector a dinas gyfan i gefnogi datblygiad seilwaith gofod creadigol yn Dundee yn well. Roedd y grŵp yn cynnwys cynrychiolwyr o [Brifysgol Dundee](#) a [Phrifysgol Abertay](#), y sefydliadau diwylliannol [Creative Dundee](#), [Leisure and Culture Dundee](#), [Dinas Dylunio UNESCO](#) a [Creative Scotland](#) a phartneriaid y ddinas [Cyngor Dinas Dundee](#) a [Siambr Fasnach Dundee ac Angus](#).

Talwyd pedwar ymarferydd creadigol llawrydd i gymryd rhan a oedd hefyd yn gysylltiedig â mannau a chymunedau creadigol presennol gan gynnwys [Generator Projects](#), [Dundee Ceramics Workshop](#), [Forgan Arts](#), [Biome Collective](#) a [Cooper Gallery](#). Er bod ganddyn nhw wybodaeth, profiad a mewnwelediadau gwerthfawr am ddarpariaeth gofod creadigol yn y ddinas, nid oedd y rhan fwyaf wedi cael y cyfle i gael eu clywed y tu hwnt i'w grŵp cymheiriaid. Roedd hwn yn gyfle iddyn nhw feithrin cysylltiadau â'r rhai oedd â grym yn y ddinas a dylanwadu ar y sgwrs ynghylch sut mae mannau'n cael eu defnyddio, eu cydnabod a'u gwerthfawrogi.

Nod gweithgareddau ar draws y pedwar cynulliad oedd creu cyfle i gyfnewid gwybodaeth ynghylch eiddo, modelau gofod creadigol a pholisïau presennol a rhai sy'n dod i'r amlwg megis Ardrethi Busnes, Perchnogaeth Gymunedol ac Adeiladu Cyfoeth Cymunedol.

Gyda gwell dealltwriaeth o'r heriau, y cyfleoedd a'r nodau a rennir, dechreuodd cyfranogwyr y cynulliad feddwl am ble roedd gan bob un ohonynt rym, pwy oedd angen iddynt ddylanwadu arnynt a pha ddulliau a allai fodoli neu y mae angen eu cyd-greu i weithredu newid.

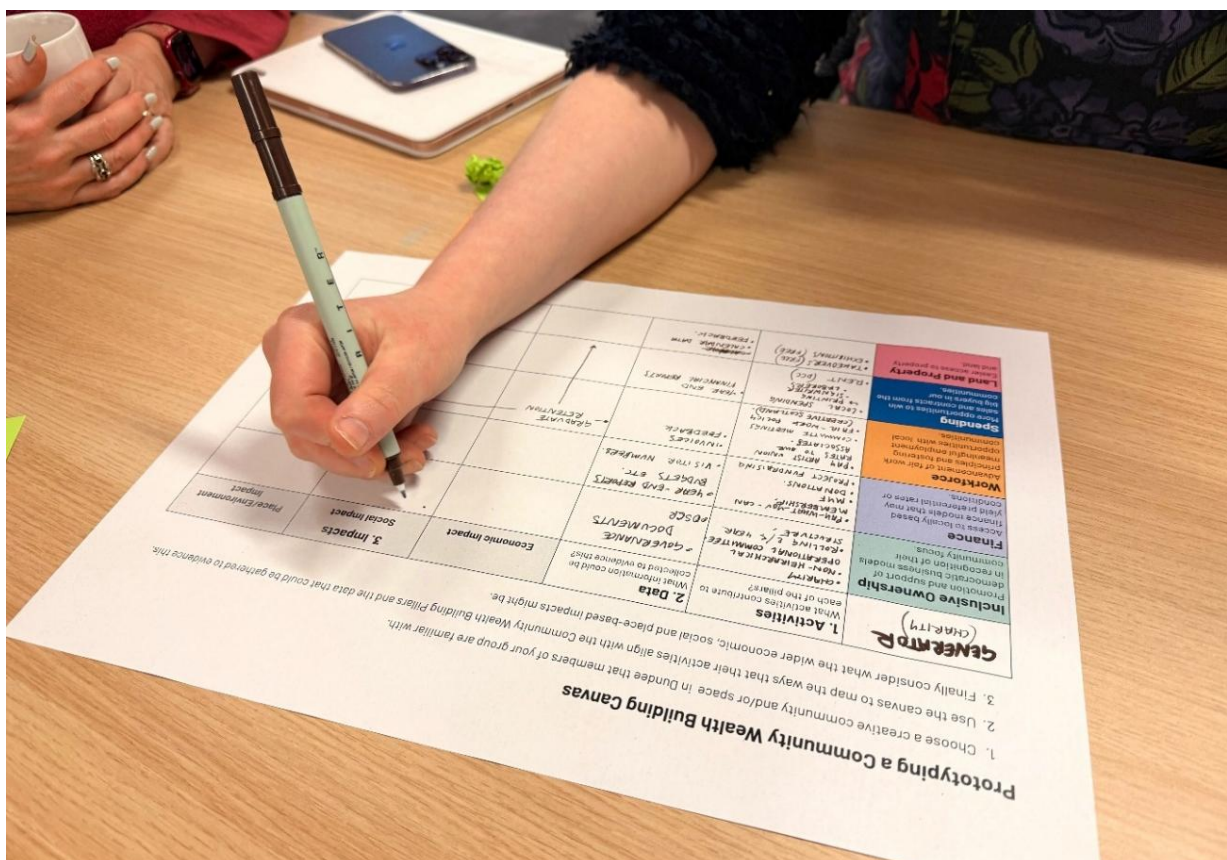

Un rhwystr allweddol a ddaeth i'r amlwg drwy ymarfer Mapio Pŵer oedd diffyg cydweithio a chysylltiad rhwng cymuned greadigol Dundee a'r sector preifat. Cydnabu cyfranogwyr y Cynulliad y gallent weithredu fel cysylltydd a datblygu mecanweithiau newydd i annog gwell cydweithio a chymorth gan y sector preifat.

Archwiliwyd Adeiladu Cyfoeth Cymunedol fel cyfle allweddol i ryddhau lle ond amlygwyd y gofyniad i awdurdodau lleol gyflawni 'Gwerth Gorau' ar eiddo sy'n eiddo cyhoeddus fel rhwystr. Mewn ymateb, cyd-greodd a phrototeipiodd y cynulliadau Gynfas Adeiladu Cyfoeth Cymunedol newydd.

Cynfas Adeiladu Cyfoeth Cymunedol

Un o'r prif heriau i gael mynediad at ofod cyhoeddus yw'r ddyletswydd statudol ar awdurdodau lleol i ystyried 'Gwerth Gorau'. Mae hyn yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff cyhoeddus ystyried budd economaidd a budd cymdeithasol llwybrau cymunedol i ofod megis Lesddaliadau Cymunedol neu Drosgrwyddiadau Asedau Cymunedol er mwyn sicrhau bod adnoddau sy'n eiddo cyhoeddus yn cael eu defnyddio er budd y cyhoedd. Ond heb fframwaith clir i fesur gwerth cymdeithasol, gwerth economaidd yw'r mesuriad mwyaf amlwg yn y dadansoddiad hwn, gan ei gwneud hi'n anodd i gymunedau sy'n darparu gwerth cymdeithasol uchel gystadlu â'r rhai sy'n darparu effeithiau masnachol uwch.

Profi Cynfas CWB. Profwyd fersiwn gyntaf y Cynfas Adeiladu Cyfoeth Cymunedol yng Nghynulliad Gofod Creadigol #2. Yma, mae'r ymarferydd creadigol Luck yn defnyddio'r cynfas i archwilio sut mae Generator Projects, sy'n cael ei redeg gan artistiaid, eisoes yn dangos Adeiladu Cyfoeth Cymunedol ar draws pob un o'r pum piler.

Gyda Chreu Cyfoeth Cymunedol ar fin dod yn gysylltiedig yn gynhenid â llwybrau cymunedol i ofod drwy'r piler tir ac eiddo, cyd-greodd y cynulliadau 'Gynfas Adeiladu Cyfoeth Cymunedol' newydd sy'n anelu at helpu cymunedau creadigol i fynegi eu gwerth cymdeithasol mewn perthynas â phileri CWB. Profwyd y cynfas prototeip gyda'n carfan Cynulliad Gofod Creadigol ac fel rhan o [Tending To/gether](#), digwyddiad gyda rhwydweithiau creadigol yr Alban.

Community Wealth Building by Creative Networks

This resource is designed to help you identify the ways your network may already be practicing Community Wealth Building and articulate this to others, such as local partners and funders.

Inclusive Ownership

Democratic business models such as social enterprises, co-operatives, and community ownership.

Finance

Use of finance models which benefit, support and create opportunities for your network and wider community.

Workforce

Implementation of fair work principles and offering meaningful employment opportunities.

Spending

Investing locally by buying from local business and commissioning local people.

Land & Property

Investing in or acting as a custodian of property or land through occupancy, ownership or project based work.

1. What are the ways your network demonstrates Community Wealth Building in each of the above pillars?

--	--	--	--	--

2. What data do you have or could you gather to tell this story?

--	--	--	--	--

3. What economic, social or environmental impact does this have?

Can these impacts be aligned with local or national plans such as culture, wellbeing or place-based strategies?

--	--	--	--	--

This resource is a prototype, part of an ongoing Creative Dundee project. If you would like to share feedback, please email eilish@createdundee.com

Adeiladu Cyfoeth Cymunedol gan Creative Networks Resource.

Fersiwn o'r Cynfas Adeiladu Cyfoeth Cymunedol wedi'i addasu ar gyfer digwyddiad Tending To/gether Creative Dundee ar gyfer rhwydweithiau creadigol o bob cwr o'r Alban. Newidiwyd y cynllun yn seiliedig ar adborth gan ein carfan Cynulliad Gofod Creadigol ac addaswyd disgrifiadau o'r pileri i'w gwneud yn berthnasol i rwydweithiau creadigol.

Dysgu Allweddol

Cydnabod a Chefnogi Angorau Cymunedol Creadigol o fewn Cynllunio a Gweithredu CWB

Mae sefydliadau creadigol a chymunedol wedi'u gwreiddio'n ddwfn yn eu lle, maent eisoes yn dangos Adeiladu Cyfoeth Cymunedol ar waith ac yn gallu gweithredu fel cysylltwyr dibynadwy mewn ymateb i heriau a chyfleoedd lleol. Er eu bod yn aml yn fach o ran maint, mae'r sefydliadau ystwyth hyn yn darparu ffurfiau hanfodol o seilwaith cymdeithasol ac entrepreneuriaeth sy'n seiliedig ar le, gan gynnig cyfleoedd i ddatblygu sgiliau a syniadau a thyfu rhwydweithiau. Wrth i awdurdodau lleol ddatblygu eu partneriaethau CWB newydd a'u rhwydweithiau sefydliadau angor, mae'r ymchwil hwn yn dangos bod yn rhaid iddynt gydnabod sefydliadau creadigol fel partneriaid angor yn eu rhinwedd eu hunain, nid yn unig fel sefydliadau cyflawni neu dderbynwyr grantiau. Bydd ymgorffori angorau creadigol o fewn strwythurau llywodraethu CWB yn cryfhau cydweithio sy'n seiliedig ar le ac yn cefnogi dulliau mwy cynhwysol a dan arweiniad y gymuned ar gyfer twf.

Gwerth Cymdeithasol wedi'i Wreiddio mewn Penderfyniadau Trosglwyddo Asedau

Nid yw gwerth cymdeithasol wedi'i wreiddio'n ddigonol ym mhrosesau gwneud penderfyniadau ynghylch Trosglwyddo Asedau Cymunedol yn yr Alban. Mae gan lawer o awdurdodau lleol ddiffyg fframwaith cadarn, safonol ar gyfer mesur gwerth cymdeithasol mewn Trosglwyddiadau Asedau Cymunedol (CAT) a phenderfyniadau eiddo. O ganlyniad, mae gwerth economaidd yn aml yn dod yn fetrig amlwg o dan ddyletswyddau Gwerth Gorau gyda chanlyniadau cymdeithasol a chanlyniadau sy'n seiliedig ar le yn anoddach i'w profi.

Drwy ganllawiau CWB Llywodraeth yr Alban mae cyfle i'w gwneud yn ofynnol i Awdurdodau Lleol gyd-ddatblygu offer mesur gwerth cymdeithasol gyda chymunedau yn unol â phileri CWB fel rhan o raglenni CAT. Byddai hyn yn darparu fframwaith i gymunedau creadigol fynegi eu gwerth cymdeithasol yn well a chystadlu â chynigion a arweinir gan y farchnad.

Dylid adeiladu'r Cynfas Adeiladu Cyfoeth Cymunedol mewn cydweithrediad â chymunedau creadigol, awdurdodau lleol a sefydliadau cenedlaethol i greu fframwaith newydd ar gyfer mynegi gwerth cymdeithasol yn well mewn CWB.

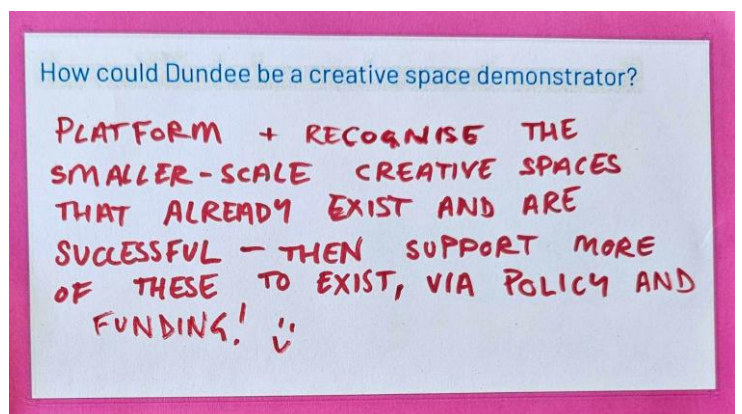
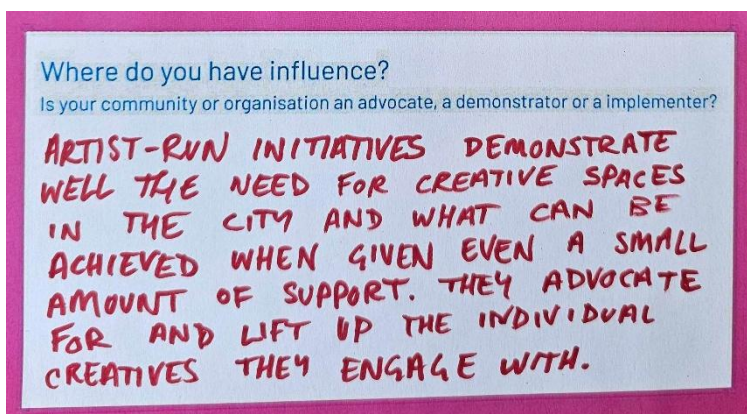
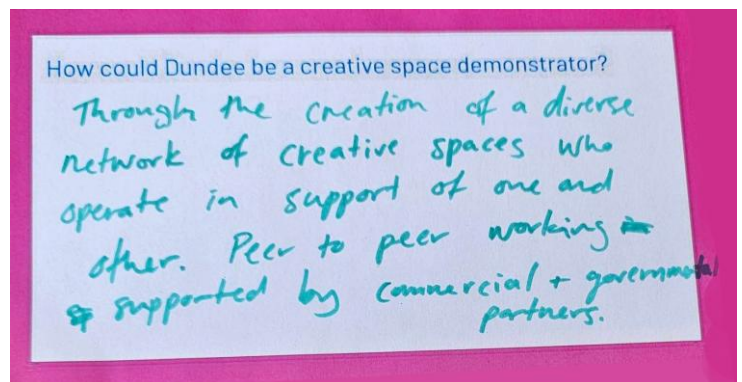
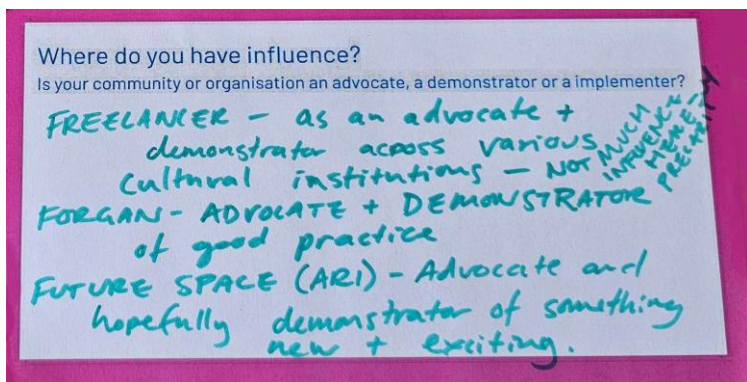
Arian Cyhoeddus wedi'i Alinio ag Amcanion Adeiladu Asedau

Mae cyfran sylweddol o sefydliadau creadigol a chymunedol sy'n derbyn arian yn yr Alban yn gweithredu o dan gytundebau prydles masnachol ansicr a thymor byr sy'n golygu bod cyfran o'r buddsoddiad a dderbyniant yn mynd yn syth allan o'r sector i

landlordiaid preifat, sy'n golygu colli buddsoddiad cyhoeddus. Mae'r ymchwil hwn wedi dangos y dylai cyrff ariannu allweddol yr Alban adolygu eu polisiâu a'u rhaglenni ariannu i gefnogi cymunedau creadigol yn well i gael mynediad at dir ac eiddo, eu rheoli a'u caffael er mwyn sicrhau bod cyfoeth yn cael ei gadw'n lleol ac o fewn y sector.

Diwygio Cymhellion Eiddo Gwag ac Ardrethi Busnes

Yn y cyfamser, mae mentrau gofod yn dod yn fodel gofod creadigol mwyaf amlwg yn yr Alban oherwydd diffyg darpariaeth ar gyfer gofod hirdymor. Mae ein hymchwili yn dangos bod y modelau hyn o fudd anghymesur i landlordiaid preifat, yn dibynnu ar weithredu ardrethi busnes yn lleol ar eiddo gwag ac nid ydynt yn cefnogi cymunedau creadigol i esblygu, adeiladu cyfoeth a chronni asedau. Dylai Llywodraeth yr Alban ail-alinio polisi rhyddhad ardrethi a lleoedd gwag i wobrwyo defnydd cymunedol hirdymor sy'n bodloni uchelgeisiau strategaethau lleol a chenedlaethol fel CWB, yn hytrach na gweithredu tymor byr yn y cyfamser, gyda chefnogaeth i arddangoswyr sy'n seiliedig ar le sy'n gweithredu lleoedd gwag sy'n eiddo cyhoeddus.

Myfyrdodau gan Gyfranogwyr y Cynulliad Gofod Creadigol.

Argymhellion

Nid yw'r materion a archwilir yn y gwaith hwn yn unigryw i Dundee: mae llawer o ddinasoedd ledled yr Alban yn wynebu'r her o gadw eu hunaniaeth ddiwylliannol tra'n brwydro ar yr un pryd i ddarparu'r seilwaith creadigol ar gyfer yr ymarferwyr, y busnesau a'r cymunedau creadigol y mae eu henw da yn cael ei adeiladu arno ac yn cael ei gynnal ganddo. Mae dull CWB Llywodraeth yr Alban yn cyflwyno cyfle sydd wedi'i ddatganoli i awdurdodau lleol i fynd i'r afael â lle gwag yng nghanol dinasoedd mewn cydweithrediad â chymunedau creadigol i gyflawni adfywio canol dinasoedd mewn ffordd sy'n adlewyrchu ei huchelgeisiau CWB, gan gynhyrchu cyfoeth a chyfleoedd yn lleol.

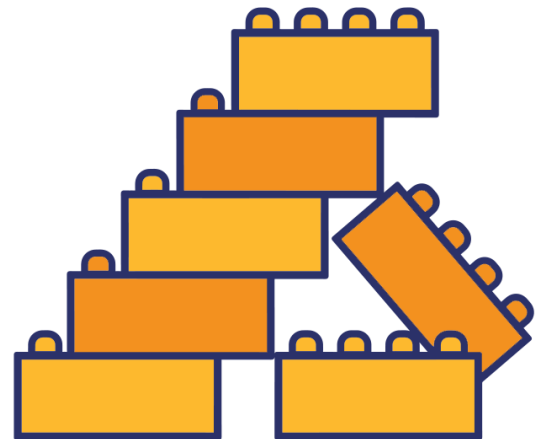
Er mwyn annog y partneriaethau teg sydd eu hangen i wneud i hyn ddigwydd, mae'r ymchwil hon yn argymhell:

Cefnogi cymunedau creadigol i gymryd rhan o'r cychwyn cyntaf

Cymunedau creadigol sy'n gwybod orau pa le sydd ei angen arnynt a'r rhwystrau maen nhw'n eu hwynebu o fewn y systemau presennol. Yn rhy aml cânt eu heithrio o sgysiau cynnar, nid ydynt yn cael yr adnoddau i gymryd rhan, neu disgwylir iddynt roi eu hamser am ddim ochr yn ochr â chynrychiolwyr o sefydliadau sy'n derbyn cyflog. Mae angen cyfleoedd â thâl ar gymunedau creadigol i fod yn rhan o'r gwaith hwn a chydabod a gwerthfawrogi eu profiad a'u sgiliau.

Byddwch yn amyneddgar, mae meithrin ymddiriedaeth yn cymryd amser

Mae mannau teg sy'n dod â chymunedau creadigol, sefydliadau angor a'r sector preifat ynghyd yn hanfodol ar gyfer sefydlu a chefnogi seilwaith mannau creadigol hirdymor ond mae meithrin ymddiriedaeth a dealltwriaeth rhwng gwahanol randdeiliaid sy'n siarad gwahanol ieithoedd yn cymryd amser. Dim ond ar ôl i hyn gael ei sefydlu y bydd partneriaethau cynhyrchiol yn dod i'r amlwg ac y bydd momentwm yn codi.

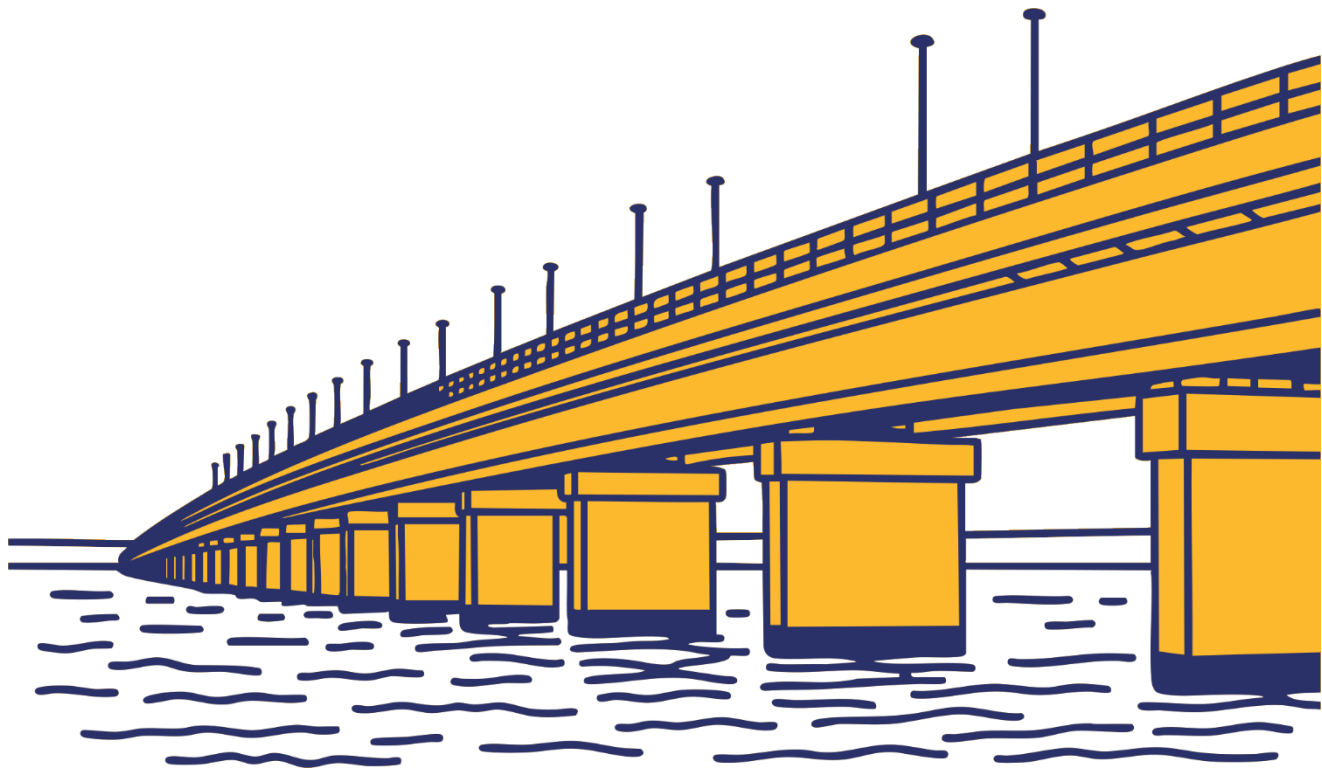
Rhoi adnoddau i'r cysylltwyr a'r troswyr

Mae'r gwaith hwn yn gofyn am bobl sydd â'r adnoddau i weithredu fel cysylltwyr a throswyr rhwng yr ystod o bartneriaid lleol a chenedlaethol, gan feithrin ymddiriedaeth a deall anghenion a chymhellion pob rhanddeiliad, rhywbeth y mae rhaglen Cymunedau Creadigol AHRC wedi'i gefnogi trwy rôl yr Ymarferydd Arloesi Cymunedol. Mae'r gwaith anweledig hwn yn aml yn digwydd y tu ôl i'r llenni ond mae'n rhan hanfodol o wneud i newid hirdymor ddigwydd.

Edrych Ymlaen

Mae statws datganoledig yr Alban yn rhoi ysgogydd prin iddi nad oes gan y rhan fwyaf o leoedd: y pŵer i ddeddfu polisi economaidd radical, traws-sector – fel Adeiladu Cyfoeth Cymunedol – a'i alinio'n uniongyrchol â diwylliant, tir ac awdurdodau lleol o fewn un haen o lywodraeth. Mae'r ymchwil hwn yn dangos bod cymunedau creadigol yn barod i wneud i'r ysgogydd hwnnw weithio'n ymarferol, ac nid mewn egwyddor yn unig.

Gan eu bod yn cael eu cydnabod fel angorau cymunedol yn hytrach na dim ond derbynwyr grantiau, gallant droi uchelgeisiau polisi datganoli yn fuddion traws-sector sy'n seiliedig ar le. Mae gan Dundee y potensial i ddangos sut olwg sydd ar hyn – ac rydym wedi ymrwmo i adeiladu ar y partneriaethau y mae'r gwaith hwn wedi'u cychwyn.

Pont Tay, Dundee

Rhagor o Wybodaeth:

Am ragor o wybodaeth am Cymunedau Creadigol AHRC ewch i www.creativecommunities.uk

Cysylltwch â'r CIP

Eilish Victoria, Prifysgol Dundee a Creative Dundee

eilish@creativedundee.com

Mae Cymunedau Creadigol yn cael ei ariannu gan Gyngor Ymchwil y Celfyddydau a'r Dyniaethau y DU (Cytundeb Grant Rhif AH/X001555/1) a'i gynnal ym Mhrifysgol Northumbria, y DU.